

Utrikesutskottets betänkande

1999/2000:UU1

Utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens framställning i proposition 1999/2000:1 avseende anslagsbehov under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan. Regeringen föreslår att totalt 2 983 393 000 kr anvisas till anslag inom detta utgiftsområde.

I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsramar för de olika anslagen.

Utskottet tar även ställning till motioner som väckts i anslutning till propositionen. Utskottet tillstyrker därvid en motion om en utvidgning inom UD av stödfunktionen avseende regionala myndigheters internationella arbete.

Övriga motionsyrkanden besvaras eller avstyrks. Till betänkandet är fogat tre reservationer och två särskilda yttranden.

1 Propositionen

Regeringen föreslår i propositionens yrkande 1, Utgiftsområde 5 avsnitt 1, att riksdagen för budgetåret 2000 anvisar anslagen under utgiftsområde 5 *Utrikesförvaltning och internationell samverkan* enligt följande uppställning:

Anslag		Anslagstyp	Anslagsbelopp (tusental kronor)
A 1	Utrikesförvaltningen	ramanslag	1 891 058
A 2	Nordiskt samarbete	ramanslag	1 494
A 3	Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet	ramanslag	7 337
B 1	Bidrag till vissa internationella organisationer	ramanslag	441 608
B 2	Nordiska ministerrådet	ramanslag	291 717
B 3	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)	ramanslag	26 856
B 4	Fredsfrämjande verksamhet	ramanslag	147 416
C 1	Svenska institutet	ramanslag	55 644
C 2	Övrig information om Sverige i utlandet	ramanslag	15 172

D 1	Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	ramanslag	1 659
D 2	Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	ramanslag	9 000
D 3	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	obetecknat anslag	20 948
D 4	Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	ramanslag	11 177
D 5	Utrikespolitiska Institutet	obetecknat anslag	11 511
D 6	Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse	ramanslag	4 493
E 1	Inspektionen för strategiska produkter	ramanslag	17 375
E 2	Europainformation m.m.	ramanslag	21 800
E 3	Föreningen Norden	ramanslag	7 128
Summa			2 983 393

2 Motionerna

1999/2000:U302 av Göran Lennmarker m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en skyndsam samordning av den svenska främjandeverksamheten, innefattande en översyn av UD:s framtida utlandsorganisation.

1999/2000:U303 av Conny Öhman (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en samordnare för regionernas internationella arbete i Utrikesdepartementet.

1999/2000:U304 av Yvonne Oscarsson och Sture Arnesson (v) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utreda möjligheterna av att skära ned de svenska ambassadernas representations- och boendekostnader.

1999/2000:U305 av Marianne Andersson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 2000 anvisar anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan enligt följande uppställning:

Anslag år 2000 (tkr) Anslagsposter	Budget	Vår differens
A 1 Utrikesförvaltningen	1 891 058	-50 000
Besparing på B 4-E 2		-32 000
Summa för utgiftsområdet		-82 000

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om svensk diplomatisk närvaro,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en skyndsam översyn av hur Sverige skall representeras utomlands,

4. att riksdagen under anslaget A 1 Utrikesförvaltningen anvisar 1 941 058 000 kr i enlighet med vad som anförts i motionen,

6. att riksdagen beslutar avveckla anslaget D 2 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling i enlighet med vad som anförts i motionen.

3 Utskottet

3.1 Propositionen

3.1.1 Allmänt om utgiftsområdet

Propositionen (s. 9–21)

Utgiftsområdet Utrikesförvaltning och internationell samverkan består av följande verksamhetsområden:

- utrikesförvaltning,
- internationella organisationer,
- information om Sverige i utlandet,
- nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor samt
- övriga utrikespolitiska frågor.

Regeringen anför att målet för utgiftsområdet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder.

Vad gäller särskilda prioriteringar för år 2000 framhåller regeringen i propositionen att de mål och områden som prioriterats i svensk utrikes- och handelspolitik under 1998 och 1999 skall i allt väsentligt prioriteras även under år 2000. Likväl menar regeringen att det är nödvändigt att kontinuerligt prioritera insatserna.

När det gäller samarbetet inom Östersjöområdet är det Sveriges mål att det skall bli lika djupt och självklart som det nordiska samarbetet. En särskild satsning skall under året göras på samarbetet med de baltiska länderna. Integrationen i Öresundsområdet skall främjas. Regeringen understryker även att det är av särskilt vikt att EU genom den gemensamma strategin för Ryssland och på andra sätt medverkar till att landet inlemmas såväl i det ekonomiska som i det säkerhetspolitiska samarbetet i Europa.

Vidare framhålls att ett framgångsrikt svenskt ordförandeskap i EU första halvåret år 2001 är ett centralt svenskt intresse.

Regeringen betonar att unionens utvidgning är av största betydelse för stabil fred och gemensam säkerhet i Europa och menar att Sverige aktivt skall stödja kandidatländernas förberedelser för medlemskapet.

I skrivelsen framhålls vidare att den regeringskonferens om institutionella reformer som inleds år 2000 måste skapa den beslutskraft som fordras för ett

fungerande samarbete inom en utvidgad union. Inom EU vill regeringen fortsätta att verka för större handelspolitisk öppenhet.

Krav på respekt för de mänskliga rättigheterna och främjande av demokrati skall genomsyra svensk utrikespolitik, menar regeringen. Sverige skall aktivt fortsätta att stödja reformeringen och stärkandet av FN.

Vidare är det regeringens avsikt att förstärka dialogen mellan Utrikesdepartementet och näringslivet och samarbetet mellan utlandsmyndigheterna och svenska företag. Det ökade utländska intresset för Sverige som investeringsland skall tillvaratas, och långsiktighet skall prägla investeringsfrämjandet.

3.1.2 Utrikesförvaltningen

Propositionen (s. 23–28)

Verksamhetsområdet omfattar anslagen Utrikesförvaltningen (Utrikesdepartementet och utrikesrepresentationen), Nordiskt samarbete samt Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet.

Regeringen framhåller i skrivelsen att utrikesförvaltningens viktigaste uppgifter är att bevaka och främja svenska intressen, såväl politiska som handels- och biståndsrelaterade. Detta görs genom politisk, ekonomisk och handelspolitisk bevakning, genom export-, investerings- och turistfrämjande verksamhet, insatser inom kultur och information samt handläggning av migrations- och rättsfrågor.

Vad gäller anslaget A 1 Utrikesförvaltningen föreslår regeringen att det under år 2000 skall uppgå till 1 891 058 000 kr. Anslaget Utrikesförvaltningen används för de samlade förvaltningskostnaderna för departementet och de 103 utlandsmyndigheterna samt de drygt 400 honorärkonsulaten. Totalt omfattar utrikesförvaltningen ca 2 400 anställda, varav omkring 1 000 utgörs av lokalanställda.

Regeringen framhåller att de kommande åren kommer att innebära nya, omfattande och svåra uppgifter för utrikesförvaltningen, inte minst med anledning av det första svenska EU-ordförandeskapet. En översyn av kompetensförsörjningen inom utrikesförvaltningen har genomförts, och uppföljning av dess förslag är enligt regeringen en viktig förutsättning för att klara av de ökade och föränderliga krav som ställs på förvaltningen.

Vidare framhålls att såväl för ett effektivt genomförande av ordförandeskapet som för utrikesförvaltningens fortlöpande verksamhet kommer det att krävas fortsatta investeringar och andra satsningar inom IT-området.

Enär Statens invandrarverk har fått ett övergripande processansvar för handläggning av migrationspolitiska frågor och utlänningsärenden i utrikesförvaltningen har resurser överförts från utgiftsområde 5 till utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar. Med anledning av att utrikeshandelsfrågorna har återförts till UD förs lönedel m.m. över från utgiftsområde 1 till utgiftsområde 5. Medel för verksamheten vid UD:s bibliotek, som slagits samman med Regeringskansliets bibliotek, förs över till utgiftsområde 1.

Under övriga överväganden gällande anslaget A1 Utrikesförvaltningen konstateras att Regeringskansliet sedan 1 januari 1997 utgör en enda myn-

dighet. Verksamheten finansieras emellertid från två olika anslag, anslaget C 1 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1 och anslaget A 1 Utrikesförvaltningen under utgiftsområde 5.

Regeringen aviserar i propositionen att den kommer att återkomma med ett förslag till riksdagen, senast i vårpropositionen år 2001, om en sammanslagning av de båda förvaltningsanslagen till ett för myndigheten gemensamt anslag. Regeringen anser att en sammanslagning bör genomföras per den 1 januari år 2002. Eftersom indelningen i utgiftsområden är reglerade enligt lag i tillägg till riksdagsordningen krävs en förändring av denna lag för att regeringens förslag skall kunna genomföras.

Från anslaget A 2 Nordiskt samarbete betalas kostnader för Sveriges deltagande i samarbetet inom ramen för Nordiska ministerrådet och Nordiska samarbetskommittén m.fl. samarbetsorgan samt för deltagande i vissa andra former av nordiskt samarbete. Regeringen beräknar anslaget för budgetåret 2000 till 1 494 000 kr.

3.1.3 Internationella organisationer

Propositionen (s. 29–38)

Inom verksamhetsområdet finansieras Sveriges bidrag till Förenta nationerna, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken inom EU (GUSP), Nordiska ministerrådet och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) samt fredsfrämjande verksamhet.

Regeringens prioriteringar för anslagsområdet är fortsatt reformering och effektivisering av FN, ökade ansträngningar för att utveckla den internationella förmågan till konfliktförebyggande verksamhet och skapandet av en alleuropeisk säkerhets- och samarbetsordning. Vidare skall alla möjligheter utnyttjas för att utveckla det nordiska samarbetet till fullo och främja en positiv utveckling i Östersjöregionen.

Från anslaget B 1 betalas bl.a. obligatoriska kostnader för Sveriges andel till FN:s reguljära budget och FN:s fredsbevarande insatser.

I propositionen framhålls att målen för Sveriges arbete i FN är enligt regleringsbrevet att effektivisera FN och dess kärnverksamhet, att trygga FN:s finanser och dess verksamhet långsiktigt och att förbättra betalningsdisciplinen samt verka för en amerikansk skuldreglering.

Eventuella framtida beslut om ändrade bidragsskalor kan komma att påverka storleken av det svenska bidraget till FN:s reguljära budget, menar regeringen. Vidare framhålls att det finns ett stort mått av osäkerhet kring vilka fredsbevarande insatser som FN:s säkerhetsråd kan komma att besluta om.

Regeringens bedömning är att 120 miljoner kronor bör avsättas för bidrag till FN:s reguljära budget under budgetåret 2000. Regeringen beräknar att Sveriges bidrag till kostnaderna för FN:s fredsbevarande operationer kommer att uppgå till 170 miljoner kronor.

Från anslaget B 1 betalas även Sveriges bidrag till Europarådets reguljära budget samt medlemsbidrag för s.k. partsavtal. Regeringen framhåller att

målen för detta område är enligt regleringsbrevet att Sverige genom medlemskapet i Europarådet skall bidra till demokratiseringsprocessen i de nya medlemsländerna, verka för främjandet av skyddet för barn och uppföljning av övriga beslut från Europarådets toppmöte 1997 samt verka för att den nya domstolen blir ett slagkraftigt instrument för att främja de mänskliga rättigheterna.

Regeringen beräknar preliminärt att bidraget till Europarådet kommer att uppgå till 36,5 miljoner kronor under budgetåret 2000.

Vidare betalas från anslaget B 1 obligatoriska kostnader för Sveriges andel av OSSE:s integrerade budget, gemensamt beslutade särskilda budgetar, OSSE:s kommunikationssystem, OSSE:s skiljedomstol i Genève samt vissa andra av organisationen debiterade gemensamma kostnader.

Sveriges mål för OSSE:s verksamhet, som de fastställts av regeringen, är enligt regleringsbrevet dess fortsatta utveckling som ett regionalt säkerhetsorgan för kris- och konflikthantering, en förbättrad tillämpning av de åtaganden som medlemsstaterna gjort och fortsatt utveckling av det normativa regelverket samt europeisk rustningskontroll.

Regeringen framhåller i propositionen att Sverige inom organisationen har verkat för att stärka dess roll, dess instrument och fältmissioner. Ett konkret exempel är framtagandet av en utbildningsstrategi.

Det svenska bidraget till OSSE för budgetåret 2000 beräknas till 85 miljoner kronor.

Från anslaget betalas även obligatoriska kostnader för Sveriges deltagande i det mellanstatliga samarbetet inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP). Genomförandet sker genom beslut om gemensamma strategier, åtgärder och ståndpunkter.

Enligt propositionen är målet för Sveriges deltagande i GUSP att möjliggöra ett aktivt engagemang inom GUSP-samarbetet, att säkerställa finansieringen av för Sverige prioriterade insatser samt att därigenom bidra till ett snabbt och effektivt beslutsfattande inom GUSP.

Regeringen förordar att nuvarande anslagsnivå, 8,4 miljoner kronor, bibehålls.

Enligt regeringens förslag skall 441 608 000 kr avsättas för anslaget B 1 för budgetåret 2000.

Från anslaget B 2 Nordiska ministerrådet bekostas Sveriges andel av rådets budget. Regeringen framhåller i propositionen att Sverige aktivt verkar för att utveckla det nordiska samarbetet på tre huvudområden, inomnordiskt samarbete, Norden–EU/EES samt Norden–närområdet, i synnerhet ett utvidgat Östersjösamarbete.

I budgetförslaget för år 2000 prioriteras utbildning, forskning och IT-samarbete. Medel har reserverats för en bättre exponering i Stockholm av det nordiska samarbetet.

Regeringen förslår att 291 717 000 kr avsätts för anslaget B 2 under år 2000.

Vad gäller anslaget B 3 OECD anför regeringen att målet är att genom medlemskapet i organisationen arbeta för långsiktig ekonomisk tillväxt och finansiell stabilitet i medlemsländerna och för expansion av världshandeln på multilateral och icke diskriminerande grund. Vidare framhålls att svenska

departement och myndigheter gör bedömningen att de får en mycket god utdelning av OECD-samarbetet.

Anslaget för år 2000 bör enligt regeringen uppgå till 26 856 000 kr.

Anslaget B 4 omfattar den fredsfrämjande verksamheten. Över anslaget finansieras svensk medverkan i internationella fredsfrämjande insatser samt studier, seminarier och annan verksamhet inom området. I propositionen framhåller regeringen att målet för den fredsfrämjande verksamheten är att möjliggöra för Sverige att genom deltagande i fredsfrämjande insatser, i första hand inom ramen för FN och OSSE, medverka till att stärka möjligheterna att bidra till konfliktlösning samt till insatser till skydd av mänskliga rättigheter och humanitär verksamhet.

I propositionen betonas att Sverige under 1998 och första hälften av 1999 haft ett bibehållet starkt engagemang i policyfrågor avseende fredsfrämjande verksamhet. Vidare framhålls att under 1998, Sveriges andra år som medlem av FN:s säkerhetsråd, sökte Sverige stärka den internationella förmågan att förebygga konflikter och tidigt ingripa när väpnad konflikt brutit ut samt att stärka FN:s fredsfrämjande insatser och åstadkomma en effektivare samordning av FN:s politiska, militära, polisiära, civila och humanitära resurser vid sådana insatser.

Dessa mål och prioriteringar kommer att vara vägledande även under år 2000. Dessutom kommer regeringen att intensifiera arbetet med att i högre grad inrikta den fredsfrämjande verksamheten på konfliktförebyggande åtgärder, bl.a. inom ramen för det handlingsprogram för konfliktförebyggande verksamhet som tagits fram inom Utrikesdepartementet.

Anslaget för år 1999 föreslås bli 147 416 000 kr.

3.1.4 Information om Sverige i utlandet

Propositionen (s. 39–42)

Verksamhetsområdet Information om Sverige i utlandet omfattar anslaget till Svenska institutet för informations-, kultur- och erfarenhetsutbyte med utlandet samt anslaget till de svenska utlandsmyndigheterna för informations- och kulturutbytesverksamhet och integrerade främjandeinsatser inklusive medel till Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU).

Regeringen framhåller i propositionen att verksamhetens mål är att skapa en positiv bild av Sverige och förtroende för Sverige som internationell samarbetspartner. Därmed främjas svenska intressen vilket bidrar till tillväxt och sysselsättning. De svenska utlandsmyndigheterna utgör regeringens främsta instrument för att genomföra detta mål i enskilda länder.

När det gäller regeringens avsikter för 2000 skall, vad avser anslaget C 1 Svenska institutet, insatser i Västeuropa prioriteras och vad gäller anslaget C 2 Övrig information om Sverige i utlandet skall insatser i Västeuropa, Nordamerika och vissa länder i Asien prioriteras.

Regeringen framhåller att särskild tonvikt skall läggas på information om Sverige som ledande industri-, IT-, kultur-, musik- och miljötekniknation. Medlen till Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU) skall prioritera

insatser och projekt till stöd för en resultatnriktad, integrerad främjandeutveckling i hela Europa.

Vidare anförs att Sveriges första ordförandeskap i EU år 2001 är ett informationstillfälle att planera för och uppmärksamma redan år 2000.

Regeringen föreslår att anslaget C 1 Svenska institutet för budgetåret 1999 skall uppgå till 55 644 000 kr och att anslaget C 2 Övrig information om Sverige i utlandet skall uppgå till 15 172 000 kr.

3.1.5 Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor m.m.

Propositionen (s. 43–50)

Regeringen framhåller i propositionen att målsättningarna för verksamhetsområdet är att:

- främja information och forskning om nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor,
- tillförsäkra Utrikesdepartementet teknisk och vetenskaplig sakkunskap vid förhandlingar om nedrustning samt vid internationellt samarbete för att motverka spridning av massförstörelsevapen.

Enligt propositionen skall följande frågor prioriteras under budgetåret 2000:

- förhandlingarna om ett kontrollsystem för konventionen om förbud mot biologiska vapen,
- arbetet rörande ett avtal om förbud mot produktion av klyvbart material för vapenändamål,
- Sveriges deltagande i C-vapenkonventionens verkställande råd,
- uppbyggnaden av ett svenskt nationellt datacenter för provstoppsavtalet,
- upprätthållande av FOA:s tekniska och vetenskapliga kompetens för området nedrustning och icke-spridning av kärnvapen,
- tillhandahållande av svensk expertis för FN:s arbete för eliminering av Iraks massförstörelsevapen,
- undersöka möjligheterna för SIPRI och Utrikespolitiska Institutet att utöka externfinansieringen av sin verksamhet.

Syftet med anslaget D 1 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området är att ge stöd till verksamhet som främjar svensk utrikespolitik, framför allt vad gäller nedrustnings- och säkerhetspolitik.

Ändamålet med anslaget D 2 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling är att genom stöd till organisationer och stiftelser främja studier och information om nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor.

Anslaget D 3 utgör bidrag till verksamheten vid Stockholms internationella fredsforskningsinstitut, SIPRI, för att bedriva forskning i konflikt- och arbetsfrågor.

Syftet med anslaget D 4 är att tillföra Utrikesdepartementet teknisk och vetenskaplig sakkunskap från Försvarets forskningsanstalt (FOA) vid förhandlingar om nedrustning, rustningsbegränsning, internationell säkerhet samt vid internationellt samarbete för att motverka spridning av massförstörelsevapen.

Anslaget D 5 Utrikespolitiska Institutet syftar till att främja intresset för internationella frågor samt att öka kunskapen om detta ämne genom forskning och information till allmänheten.

Ändamålet med anslaget D 6 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse är att stödja forskarprogrammet vid Utrikespolitiska Institutet vilket bedrivs enligt särskilt avtal mellan UI och staten och att genom direktstöd bidra till enskilda forskares forskning inom området.

För anslagsområdet D Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor föreslår regeringen att 59 000 000 kr avsätts för budgetåret 2000.

3.1.6 Övriga utrikespolitiska frågor

Propositionen (s. 51–56)

I verksamhetsområdet ingår anslagen E 1 för Inspektionen för strategiska produkter (ISP), E 2 Europainformation m.m. samt E 3 Föreningen Norden.

När det gäller inspektionen för strategiska produkter ligger verksamhetens övergripande mål och inriktning fast, enligt propositionen. Myndigheten skall även fortsättningsvis säkerställa att den svenska exportkontrollens syften uppnås och att Sveriges internationella åtaganden inom ramen för ISP:s verksamhetsområde fullföljs.

Regeringen föreslår att 17 375 000 kr avsätts under budgetåret 2000.

Regeringen framhåller att målen för Europainformation är att öka kunskaperna, i huvudsak hos den svenska allmänheten, om regeringens EU-politik och om aktuella EU-frågor, såsom unionens utvidgning, samt att öka antalet mottagare av det informationsmaterial som produceras.

Vidare redogör regeringen i propositionen för projektbidrag för informationsinsatser till enskilda organisationer och folkrörelser. Under 1998 och första halvåret 1999 fördelades sammanlagt 6 miljoner kronor i projektbidrag till totalt 125 ideella organisationer och stiftelser över hela Sverige. Bidragen uppgick till mellan 25 000 och 340 000 kr.

Regeringen betonar i propositionen att information om EU till den svenska allmänheten har fortsatt hög prioritet. Till de prioriterade områdena under år 2000 hör EU:s framtid med de institutionella reformfrågorna och utvidgningen samt information om euron och valutaunionen. Under år 2000 fortsätter även arbetet med att planera och förbereda informationsaktiviteterna i anslutning till det svenska ordförandeskapet i EU första halvåret år 2001.

Regeringen förordar att 21 800 000 kr avsätts för Europainformation under budgetåret 2000.

Över anslaget E 3 utbetalas medel till Föreningen Nordens verksamhet. Regeringen framhåller att Föreningen Nordens verksamhet är värdefull och fyller en väsentlig funktion då det gäller att sprida information och för att ge det nordiska samarbetet en folklig förankring.

Anslaget har beräknats till 7 100 000 kr för budgetåret 2000.

I kommittémotion *U302 (m)* tas främjandefrågor upp till behandling. Motionärerna konstaterar inledningsvis att EU-medlemskapet och globaliseringen förändrar Sverige i politiskt, ekonomiskt och kulturellt hänseende och att detta bör få konsekvenser för Utrikesdepartementets framtida verksamhet. Motionärerna pekar på faktorer som att rörligheten har ökat, både inom Sverige och mellan Sverige och andra länder, att kommunikationsmöjligheterna har förändrats drastiskt, att det pågår en kapplöpning inom forskning och utveckling, att näringslivets produktion alltmer handlar om ny kunskap och information och allt mindre om traditionella industrivaror samt att konkurrensen är världsvid.

I motionen konstateras att Utrikesdepartementet har moderniserats och alltmer inriktats på att möjliggöra ett samordnat svenskt agerande i relationerna till andra länder på såväl handelns som biståndets och politikens område. Däremot har det inte skett en samlad översyn när det gäller utlandsmyndigheterna, menar man.

Starka skäl att pröva förändringar i ambassadernas och generalkonsulatens verksamhet finns därför, menar motionärerna. Särskilt vikt bör därvid läggas vid samordningen av agerandet på det politiska området, biståndet och främjandefrågorna. Vad gäller biståndet bör UD:s ansvar markeras tydligare och ambassaderna bör svara för planering, uppföljning och kontroll samt viktiga delar av Sida förläggas till fältet. På främjandesidan finns ett flertal aktörer. UD och utlandsmyndigheterna bör få den samlande rollen för verksamheter som har sitt ursprung i Svenska institutet, Sveriges tekniska attachéer, Turistrådet, Invest in Sweden och Exportrådet. Ambassadernas och generalkonsulatens roll som dörröppnare för näringslivet måste uppmärksammas bättre, anför motionärerna vidare. Det är särskilt viktigt att antalet generalkonsulat ökas markant.

Motionärerna betonar att med hänsyn till den allt hårdare konkurrensen på världsmarknaden bör man fastställa hur de svenska främjandeinsatserna skall kunna föras upp på en likvärdig nivå med Sveriges konkurrentnationer.

Dessa förändringar kräver även en förändrad rekryteringspolicy vad gäller UD:s tjänstemän, menar motionärerna, vilket även innefattar en översyn av karriärvägarna.

Motionärerna begär i motionen ett riksdagens tillkännagivande om en skyndsam samordning av den svenska främjandeverksamheten, innefattande en översyn av UD:s framtida utlandsorganisation.

Även motionen *U306 (m)* tar som utgångspunkt att omvärldsförändringar och snabb internationalisering medför att Utrikesdepartementet är i behov av ständig förnyelse och att det tillförs tillräckliga resurser. I *yrkande 1* anfördes att efter omorganisationen av UD är det dags att se över fältorganisationen. Det är särskilt angeläget med omedelbar diplomatisk närvaro i Minsk, Vitryssland, menar motionärerna och anför vidare att den snabba globaliseringen fordrar svensk diplomatisk närvaro i de utomeuropeiska industriländerna. Man önskar även att ambassaden i Wellington återigen öppnas.

I *yrkande 4* föreslås att anslaget A 1 Utrikesförvaltningen ökar med 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag i syfte att bredda den diplomatiska närvaron till fler länder.

Vidare vill motionärerna i *yrkande 2* att utrikesförvaltningens övergripande struktur ses över. Förutom frågan om utrikesrepresentationens omfattning bör även fördelningen mellan verksamheten utomlands och i Sverige övervägas. De möjligheter till samverkan mellan nordiska länder och mellan EU-länder som kan finnas bör även belysas. Motionärerna anför vidare att Utrikesdepartementet bör återfå ansvaret för biståndspolitiken. En särskild enhet med inriktning på fattigdomsutrotning, mänskliga rättigheter och demokratiutveckling bör inrättas i Afrika.

I motion *U303 (s)* framhålls inledningsvis att det internationella beroendet och Sveriges ökade internationella engagemang har inneburit att de internationella kontakterna i dag är en angelägenhet för alla delar av det svenska samhället. På central nivå i statsförvaltningen finns stöd att erhålla för insatser från enskilda organisationer och kommuner, konstaterar motionären. När det gäller länsstyrelserna däremot ligger planering, kontakter, program och politiskt innehåll i deras egna händer. Motionären menar att det är ett tidsödande arbete med inslag, i vissa fall av utrikespolitiska avvägningar, som kräver samordning med UD.

Motionären menar att oavsett på vilken nivå kontakter sker är det viktigt att de som deltar känner till och agerar i enlighet med nationella utrikespolitiska riktlinjer. Därför bör inom UD en funktion upprättas till stöd för och samordning av regionernas internationella arbete, och motionären ser således behov av att en samordnare för regionernas internationella arbete inrättas inom UD.

I motion *U304 (v)* anføres att om Sverige skall visa solidaritet med världens fattiga är det önskvärt att svensk representation i utlandet så långt som möjligt försöker avspegla rättvise- och solidaritetsaspekter.

Motionärerna vill därför utreda möjligheterna av att minska de svenska ambassadernas representations- och boendekostnader.

I kommittémotion *U305 (c)* går motionärerna emot regeringens förslag att lägga tillbaka 50 miljoner kronor av föregående års besparing inom anslaget A 1 Utrikesförvaltningen. Dessutom vill man uppnå en besparing omfattande 32 miljoner kronor genom att regeringen genomför effektiviseringar inom anslagen B 4 t.o.m. E 2. Sammanlagt vill således motionärerna inom utgiftsområde 5 anslå 82 miljoner kronor mindre än regeringen för budgetåret 2000.

I kommittémotion *U306 (m)* *yrkande 6* anføres med anledning av anslaget D 2 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling att det inte är rimligt att enskilda organisationer skall särbehandlas vad avser verksamhet av denna typ. Motionärerna menar att det lätt kan skapa ett beroende av statsmakten vilket inte är önskvärt och anför att detta specialdestinerade anslag bör avvecklas.

Inledningsvis noterar utskottet att regeringen i propositionen aviserar att den kommer att återkomma med ett förslag till riksdagen om en sammanslagning av de båda förvaltningsanslagen för Regeringskansliet (RK), anslaget C 1 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1 och anslaget A 1 Utrikesförvaltningen under utgiftsområde 5, till ett för myndigheten Regeringskansliet gemensamt anslag. Förslaget skall enligt propositionen presenteras för riksdagen senast i vårpropositionen år 2001. Regeringen anser att en sammanslagning bör genomföras per den 1 januari år 2002. Eftersom indelningen i utgiftsområden är reglerade i lag krävs en författningsändring för att regeringens förslag skall kunna genomföras.

Frågan om eventuell sammanslagning av dessa anslag har tidigare behandlats av utskottet i betänkande 1997/98:UU23 Utrikesförvaltningen. Utskottet framhöll därvid att Utrikesdepartementets expeditionschef inför utskottet hade påpekat att Utrikesdepartementets organisation, huvudsakligen genom de verksamheter som handhas av departementet, i väsentliga avseenden skiljer sig från övriga departement. Det framhölls bl.a. att verksamhetsplaneringen skulle försvåras om den skulle komma att ske inom ramen för ett gemensamt RK-anslag.

Den information utskottet inhämtat under årets budgetberedning har inte föranlett någon ändrad bedömning i dessa avseenden.

Utskottet menade i betänkande 1997/98:UU23 Utrikesförvaltningen att det sannolikt finns samordningsvinster att göra genom ett effektivt utnyttjande av gemensamma resurser inom Regeringskansliet. Samtidigt betonade utskottet att verksamhetens krav måste sättas i fokus, för Utrikesdepartementet såväl som för övriga departement. Utskottet pekade i sammanhanget även på möjligheten som hela tiden har funnits att låta politiska prioriteringar komma till uttryck i en ändrad fördelning av medel mellan Regeringskansliets båda förvaltningsanslag.

Utskottet kan nu konstatera att vissa samordningsvinster, med bibehållande av de två förvaltningsanslagen, redan har gjorts. Utskottet vill här peka på att UD:s translatorsektion numera utgör en serviceenhet för hela Regeringskansliet. Det gäller även den språkutbildning som erbjuds av UD. Vidare har biblioteken inom Regeringskansliet slagits samman till en enhet, och nyligen har EU-informationen vid UD övergått till att bli en EU-informationsenhet, som är gemensam för samtliga departement. Dessa åtgärder har alla bidragit till ett mer effektivt utnyttjande av gemensamma resurser, menar utskottet.

Med de vunna erfarenheterna får utskottet således konstatera att de förhoppningar som ställdes på möjligheten att, med bibehållande av två förvaltningsanslag, effektivisera verksamheten inom Regeringskansliet förefaller ha infriats. Något hinder för att uppnå liknande samordningsvinster i framtiden synes ej föreligga.

I samband med budgetbehandlingen och den uppföljnings- och utvärderingsverksamhet som utskottet bedrivit har också konstaterats att verksamhetsplaneringen inom utrikesförvaltningen har varit ett ändamålsenligt och verksamt medel för att på ett effektivt sätt skapa förutsättningar för att den svenska utrikespolitiken skall få avsett genomslag. Utskottet ser förutsätt-

ningar för att verksamhetsplaneringen vidareutvecklas utifrån nuvarande huvudinriktning. Utskottet anser däremot att det vore olyckligt om man skulle behöva göra avvägningar mellan Regeringskansliets departementala verksamhet i stort och behoven vad gäller utlandsmyndigheternas verkställande funktioner.

Enligt utskottets uppfattning skulle en överföring av A1-anslaget i dess nuvarande form från utgiftsområde 5 till utgiftsområde 1 kunna innebära betydande men för beredningen i riksdagen av utrikesfrågorna. Sålunda har erfarenheter rörande andra ärendegrupper visat att riksdagens arbetsformer inte är lämpade för en uppdelning med innebörden att budgetfrågor behandlas i ett utskott medan policyorienterade sakfrågor bereds i ett annat. Av särskild vikt synes vara att frågor om utlandsmyndigheterna kan beredas tillsammans med övriga utrikespolitiska frågor, bl.a. därför att upprättande och nedläggning av utlandsmyndigheter inte bara är en fråga om resursallokering utan också innebär starka signaler till omvärlden samt påverkar förutsättningarna för att bedriva en utrikespolitik med viss inriktning.

I motionerna U302 (m) och U306 (m) yrkande 2 föreslår motionärerna en samordning av den svenska främjandeorganisationen, innefattande en översyn av UD:s framtida utlandsorganisation och den svenska utrikesförvaltningens övergripande struktur.

När det gäller Utrikesdepartementets och utrikesrepresentationens organisation har den frågan behandlats av utskottet vid flera tillfällen, bl.a. i betänkandena 1997/98:UU1 och 1998/99:UU1. Utskottet menar att i en föränderlig värld med ökad internationalisering och med introduktion av nya media och kommunikationsmöjligheter bör även verksamheten inom utrikesförvaltningen förändras. Utskottet kan liksom tidigare konstatera att genomförandet av en mer integrerad organisation av utrikesförvaltningen den 1 juli 1996 byggde på ett utredningsförslag som hade den ökade internationaliseringen som utgångspunkt. Syftet med omorganisationen var att stärka den operativa verksamheten och genomföra rationaliseringar. I samband med detta infördes en ny process för verksamhetsplanering. Ett av dess viktigaste syften var att åstadkomma en väl avvägd struktur för utrikesförvaltningen genom vilken de av den politiska ledningen beslutade prioriteringarna kan verkställas. Inom ramen för verksamhetsplaneringen behandlas även de frågor som motionärerna finner angelägna: förändringar och anpassningar av ambassadernas och generalkonsulatens verksamhet, samordning av agerandet inom det politiska området, biståndet och främjandefrågorna, främjandefrågornas hantering samt generalkonsulatens och honorärkonsulatens roller i detta arbete, kostnadsdelningen med andra statliga förvaltningar och myndigheter, fördelningen av verksamheten hemma och på fältet, förbättrad kommunikationsteknik samt samverkan med nordiska länder och med andra medlemsländer inom EU.

Utskottet har tidigare funnit att utformningen av verksamhetsplaneringen och den höga ambitionsnivå som präglar denna skapar grunden för en kontinuerlig översyn av verksamheten inom utrikesförvaltningen i syfte att bibehålla en hög ambitionsnivå kopplad till effektivitet i resursanvändningen. Utskottet anser att de bedömningar som redovisats ovan fortfarande är giltiga

och ser inte nu någon anledning att ändra sitt ställningstagande beträffande en översyn av UD:s utlandsorganisation.

Ikke desto mindre menar utskottet att det från tid till annan kan finnas behov av att särskilt belysa enskilda aspekter i utrikesförvaltningens arbete inklusive samarbetet och samverkansformerna med olika organisationer inom främjandeverksamheten. I det sammanhanget kan utskottet konstatera att de synpunkter rörande rekrytering, vidareutbildning och karriärplanering för personal med uppgift att stödja svenskt näringsliv som motionärerna framför har berörts i en utredning "Kompetens och rekrytering i utrikesförvaltningen" vilken färdigställdes i augusti 1999. Vidare vill utskottet framhålla att den 14 oktober 1999 beslutade regeringen om direktiv för en översyn av det statliga exportfrämjandet genom Exportrådet. I direktiven ingår bl.a. en analys av frågan huruvida Exportrådet bör ges en tydligare roll för de statliga exportsatsningarna som samtliga exportfrämjande aktörer bedriver. Även andra frågor som nämns i motionen, såsom utnyttjande av andra myndigheters anslag och samordning med importfrämjandeverksamheten, tas upp i direktiven. Utskottet noterar även att regeringen avser att genomföra en preliminär utvärdering av Invest in Swedens verksamhet. I utvärderingen som initieras under hösten 1999 kommer bl.a. frågor kring samspelet mellan det lokala/regionala och det centrala investeringsfrämjandet samt Invest in Swedens utlandsrepresentation att belysas.

Utskottet kan således konstatera att de frågekomplex som motionärerna efterlyser redan har utretts eller kommer att belysas i kommande utredningar. Något riksdagens tillkännagivande i dessa frågor finner utskottet därmed ej behövt och avstyrker motioner U302 (m) och U306 (m) yrkande 2.

I motion U306 (m) yrkande 1 föreslår motionärerna att utlandsmyndigheter upprättas i Minsk, Vitryssland, samt i samtliga utomeuropeiska industriländer, särskilt i Wellington, Nya Zeeland.

Utskottets bedömning är att den politiska utvecklingen i Vitryssland ger anledning till oro och det delar motionärernas uppfattning att situationen i landet vad gäller respekten för de mänskliga rättigheterna och de demokratiska friheterna är allt annat än tillfredsställande. Det är utskottets förhoppning att situationen kommer att förändras så att Vitryssland kan ta sin plats bland Europas demokratiska nationer. Ur flera synpunkter skulle en utvidgad närvaro i Vitryssland vara av godo, men utskottet finner att de nuvarande förhållandena i landet inte medger detta.

Bevakningen av Vitryssland sker genom sidoackreditering från Moskva. Utskottet finner liksom motionärerna att en direkt svensk representation i Vitryssland vore att föredra och anser att en sådan bör inrättas när omständigheterna så medger.

Med vad som ovan anförts anser utskottet att motion U306 (m) yrkande 1 (delvis) kan besvaras.

När det gäller frågan om återupprättande av en ambassad i Wellington konstaterar utskottet att nedläggningen av ambassaden föregicks av en mycket noggrann prövning inom UD med deltagande av samtliga berörda parter. I detta sammanhang vägdes olika intressen och prioriteringar mot varandra.

Därvid konstaterades att en fullgod svensk representation kan åstadkommas genom upprättande av ett honorärt konsulat samt genom sidoackreditering av ambassadören i Canberra, Australien.

Med vad som ovan anförts avstyrker utskottet motion U306 (m) yrkande 1 (delvis).

I motion U303 (s) föreslås inrättande inom Utrikesdepartementet av en funktion till stöd för och samordning av regionernas internationella arbete.

Utskottet kan inledningsvis konstatera att för svenska regioner och kommuner har 1990-talet varit ett internationaliseringens decennium. De politiska förändringar som skett i Östersjöområdet och det svenska medlemskapet i Europeiska unionen har därvid varit av största betydelse. Detta har bl.a. medfört att ett samarbete mellan kommuner och regioner i Sverige och deras motsvarigheter öster och söder om Östersjön har växt fram. Samarbetet med vänkommuner och vänregioner omfattar bl.a. hälso- och sjukvård, omvårdnad och primärskola, områden där en förnyelseprocess pågår i dessa länder.

Utskottet har inhämtat att kommunernas verksamhet stöds genom medel som Sida disponerar för fördjupat vänortssamarbete och som på senare tid kompletterats med motsvarande system även för landsting. Även länsstyrelsernas samarbete med Baltikum finansieras till del genom anslag från Sida.

Vidare kan utskottet konstatera att det sedan våren 1997 inom Utrikesdepartementet finns en funktion med uppgift att samordna frågor kring det decentraliserade samarbetet i närområdet. Denna funktion har enligt vad utskottet erfarit främst varit inriktad på Baltikum, Polen och Barentssamarbetet. Verksamheten bedrivs i nära och fortlöpande kontakt med Kommun- och Landstingsförbunden samt i samverkan med länsstyrelserna. Samordningsarbetet har även omfattat rådgivning beträffande utrikespolitiska avvägningar.

Utskottet menar liksom motionären att kontakter mellan organisationer, kommuner och regioner i Sverige och deras motsvarigheter i andra länder är värdefulla inslag i arbetet för stabila och goda relationer mellan nationer och folk. När det gäller kandidatländer för medlemskap i EU spelar samarbetet också en viktig roll för att förbereda dessa länder för EU-medlemskapet. I sammanhanget vill utskottet framhålla att Sveriges urgamla lokala och regionala självstyre därigenom har blivit en unik resurs i östsamarbetet. Utskottet vill även betona att det ser positivt på den funktion som redan inrättats inom UD för samordning av det decentraliserade samarbetet vad gäller Baltikum och Polen.

Utskottet kan således notera att vad motionären efterlyser har redan byggts upp vad avser Baltikum och Polen. Detta gäller även för Barentssamarbetet och därmed även för vissa delar av Ryssland. Däremot kan konstateras att någon sådan funktion ej finns vad gäller övriga delar av Ryssland eller avseende Kina.

Utskottet menar att kommunernas och regionernas strävanden att utöka det decentraliserade samarbetet till andra länder är högst lovvärda. De bör därvid erhålla lämpligt stöd. Utskottet håller med motionären om att arbetet i detta fall, i likhet med vad som gäller länderna i närområdet, ibland har inslag av

utrikespolitiska avvägningar och att detta i vissa fall ställer krav på samordning med UD.

Utskottet delar motionärens uppfattning att det vore värdefullt att utsträcka rådgivningsfunktionen inom UD till andra delar av Ryssland och till Kina.

Med vad som ovan anförts tillstyrker utskottet motion U303 (s).

Motionärerna bakom motion U304 (v) menar att möjligheten att minska de svenska ambassadernas representations- och boendekostnader bör utredas.

Utskottet har inhämtat att utlandsmyndigheterna årligen tilldelas en budgetram med vilken de finansierar sina driftkostnader, bl.a. representation och lokalt förhyrda fastigheter. I vissa fall ägs fastigheterna av svenska staten via Statens fastighetsverk, och hyra betalas i Sverige av Utrikesdepartementet till det nämnda verket. Budgetramen fastställs inom ramen för den politiskt styrda verksamhetsplaneringen. Det åligger myndighetsschefen att se till att den tilldelade budgetramen används på ett så rationellt och effektivt sätt som möjligt i syfte att nå de mål som fastställs för myndighetens verksamhet.

Vad gäller representation har utskottet vidare inhämtat att det inom Regeringskansliet och inom Utrikesdepartementet finns särskilt utgivna föreskrifter och riktlinjer för hur representationen skall utövas och vilken ersättning som utgår för representationskostnader. Riktlinjerna anger att representationen skall ha ett naturligt samband med den verksamhet som utlandsmyndigheten bedriver. Den skall avse främst kontakter med representanter för värdlandet och andra länder och kännetecknas av gästfrihet präglad av måttfullhet.

Vidare har utskottet erfarit att de sparbetning som ålagts Utrikesdepartementet under 90-talet har inneburit att representationskostnaderna, i likhet med flertalet andra driftkostnader, undergått en real sänkning. Även kommande budgetår kännetecknas av stramhet och fortsatt återhållsamhet med kostnaderna, inklusive dem för representation.

När det gäller residens och bostäder för övrig personal finns ett antal förordningar och riktlinjer som reglerar utlandsmyndigheternas lokalförsörjning. Utskottet har erfarit att få områden inom utrikesförvaltningen har som fastighetsförvaltningen undergått en så kraftig kostnadsminskning till följd av de sparbetning som förekommit under 90-talet. Genom en rad olika åtgärder såsom uppsägning av dyra objekt och ombyggnation av residens för att inrymma bostäder även för annan personal har kostnadsminskningar åstadkommit. Departementet kommer även fortsättningsvis att sträva efter mer kostnadseffektiva lösningar.

Utskottet menar att representationen utgör en väsentlig del av kontaktskapandet inom den diplomatiska verksamheten. Utskottet delar inte motionärernas uppfattning att utlandsmyndigheternas representation är storslagen. Enligt utskottets uppfattning ligger varken representationen eller bostadsstandarden över lämplig nivå. Utskottet kan även konstatera att både departementets och utlandsmyndigheternas strävan är att såväl representation som boende skall vara kostnadseffektivt. Avslutningsvis kan utskottet konstatera att de kostnadsminskningar som motionärerna efterlyser till stor del redan har genomförts.

Med vad som ovan anförts avstyrker utskottet motion U304 (v).

1999/2000:UU1

I motion U306 (m) yrkande 6 anförs att anslaget D 2 Information och studier om säkerhetspolitik bör avvecklas.

Utskottet har tidigare behandlat liknande yrkanden, vilka då avstyrkts, och ser inte anledning att ändra tidigare ställningstaganden.

Utskottets bedömning kvarstår att anslaget fyller en viktig funktion för att bidra till ökade kunskaper samt till att stimulera intresse och engagemang för frågor som rör global och europeisk säkerhet och fredsfrämjande utveckling. Utskottet anser att stödet till organisationer och stiftelser fyller en viktig funktion.

Med vad som anförts avstyrker utskottet motion U306 (m) yrkande 6.

I kommittémotion U305 (c) går motionärerna emot regeringens förslag att lägga tillbaka 50 miljoner kronor av föregående års besparing inom anslaget A 1 Utrikesförvaltningen. Dessutom vill man uppnå en besparing omfattande 32 miljoner kronor genom att regeringen genomför effektiviseringar inom anslagen B 4 t.o.m. E 2. Sammanlagt vill således motionärerna inom utgiftsområde 5 anslå 82 miljoner kronor mindre än regeringen för budgetåret 2000.

I motion U306 (m) yrkande 4 föreslås att anslaget A 1 Utrikesförvaltningen ökar med 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Utskottet finner regeringens förslag vad gäller anslaget Utrikesförvaltningen m.m. väl avvägda och tillstyrker propositionens belopp under verksamhetsområde A.

Därmed avstyrker utskottet motionerna U305 (c) och U306 (m) yrkande 4.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *en översyn av utrikesförvaltningen*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:U302 och 1999/2000:U306 yrkande 2,

res. 1 (m)

2. beträffande *upprättande av en utlandsmyndighet i Minsk, Vitryssland*

att riksdagen förklarar motion 1999/2000:U306 yrkande 1 (delvis) besvarad med vad utskottet anför,

3. beträffande *upprättande av en utlandsmyndighet i Wellington, Nya Zeeland*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:U306 yrkande 1 (delvis),

res. 2 (m)

4. beträffande *en funktion till stöd för och samordning av regionernas internationella arbete*

att riksdagen med anledning av motion 1999/2000:U303 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

5. beträffande *de svenska ambassadernas kostnader för representation och boende*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:U304,

6. beträffande *anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan*

att riksdagen med bifall till propositionens yrkande 1 (prop. 1999/2000:1 Utgiftsområde 5 avsnitt 1) och med avslag på motionerna 1999/2000:U306 yrkandena 4 och 6 och 1999/2000:U305 under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan anvisar anslag enligt kolumnen Utskottets förslag i bilaga 2 till detta betänkande och med de anslagsbenämningar och anslagstyper som framgår av bilaga 2 samt de anslagsvillkor som utskottet angivit.

res. 3 (c)

Stockholm den 16 november 1999

På utrikesutskottets vägnar

Viola Furubjelke

I beslutet har deltagit: Viola Furubjelke (s), Göran Lennmarker (m), Sören Lekberg (s), Berndt Ekholm (s), Lars Ohly (v), Ingrid Näslund (kd), Bertil Persson (m), Liselotte Wågö (m), Carina Hägg (s), Agneta Brendt (s), Marianne Samuelsson (mp), Marianne Andersson (c), Karl-Göran Biörsmark (fp), Marianne Jönsson (s), Karin Enström (m), Fanny Rizell (kd) och Eva Zetterberg (v).

Reservationer

1. En översyn av utrikesförvaltningen (mom.1)

Göran Lennmarker, Bertil Persson, Liselotte Wågö och Karin Enström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "När det" och på s. 14 slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Ambassadernas och generalkonsulatens verksamhet bör ses över. Särskild vikt bör läggas vid samordningen av agerandet på det politiska området, biståndet och främjandefrågorna. En översyn av dimensionering och personalbemanning bör göras utifrån behovet i varje land. Rekryteringen måste också ses över.

Främjandefrågorna präglas i dag av bristande samordning. Bland de centrala aktörerna som bör samordnas märks Exportrådet, Importrådet/Svensk Handel, Invest in Sweden, Turistrådet och utrikes marknadstjänster. På den

lokala nivån återfinns länsstyrelserna, handelskamrarna, vänortssamarbeten, turistnärings och ALMI. Dessutom finns utrikes verksamhet hos Sveriges tekniska attachéer, Svenska institutet, hos ambassader och konsulat och hos Exportrådet. Alla dessa aktörer bör, mot bakgrund av vad som anförs i motionen, samordnas för att nå ökad effekt på främjandefrågorna.

Utskottet tillstyrker därmed motionerna U302 (m) och U306 (m) yrkande 2.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *en översyn av utrikesförvaltningen*
att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:U302 och 1999/2000:U306 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Upprättande av en utlandsmyndighet i Wellington, Nya Zeeland (mom. 3)

Göran Lenmarker, Bertil Persson, Liselotte Wågö och Karin Enström (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med ”När det” och på s. 16 slutar med ”yrkande 1 (delvis)” bort ha följande lydelse:

När det gäller Nya Zeeland konstaterar utskottet att det är ett dynamiskt industriland. Landet har även en för Sverige särskilt intressant samhällsutveckling. Utskottet finner att arrangemanget med sidoackreditering från Canberra, Australien, ej är tillfredsställande. Utskottet anser därför att den svenska ambassaden i Wellington åter bör öppnas.

Detta bör ges regeringen till känna.

Utskottet tillstyrker därmed motion U306 (m) yrkande 1 (delvis).

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *upprättande av en utlandsmyndighet i Wellington, Nya Zeeland*
att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:U306 yrkande 1 (delvis) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan (mom. 6)

Marianne Andersson (c) anser:

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med ”Utskottet finner” och slutar med ”yrkande 4” bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom motionärerna bakom motion U305 (c) att besparingar kan göras inom utgiftsområde 5. Utskottet menar att anslaget A 1 bör minskas med 50 miljoner kronor och att en besparing uppgående till 32 miljoner kronor bör genomföras genom effektiviseringar inom anslagen B 4 t.o.m. E 2. Sammanlagt vill utskottet anslå 82 miljoner kronor mindre än regeringen för utgiftsområde 5.

Utskottet tillstyrker därmed motion U305 (c) och avstyrker propositionens yrkande 1 samt motion U306 (m) yrkandena 4 och 6.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan*

att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:U305 och med avslag på propositionens yrkande 1 (prop. 1999/2000:1 utgiftsområde 5 avsnitt 1) och motion 1999/2000:U306 yrkandena 4 och 6 under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan anvisar anslag enligt kolumnen Res. 3 (c) i bilaga 2 till detta betänkande och med de anslagsbenämningar och anslagstyper som framgår av bilaga 2 samt de anslagsvillkor som utskottet angivit.

Särskilda yttranden

1. Upprättande av en utlandsmyndighet i Minsk, Vitryssland (mom. 2)

Göran Lennmarker, Bertil Persson, Liselotte Wågö och Karin Enström (alla m) anför:

Ett kraftfullt och framgångsrikt agerande inom ramen för EU – och särskilt dess gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik liksom arbetet på en gemensam europeisk säkerhetsordning – fordrar en gedigen kompetens samt svensk diplomatisk närvaro i princip i hela Europa. Utlandsmyndigheterna bör därför lokaliseras på för Sverige strategiskt viktiga platser. Mot denna bakgrund är det särskilt angeläget med en omedelbar diplomatisk närvaro i Minsk, inte minst med tanke på den besvärande situationen för mänskliga rättigheter och demokrati i Vitryssland.

2. Anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan (mom. 6)

Göran Lennmarker, Bertil Persson, Liselotte Wågö och Karin Enström (alla m) anför:

Den 4 november 1999 beslutade en majoritet i finansutskottet bestående av socialdemokrater samt vänster- och miljöpartister att förorda ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende år 2000.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

När en majoritet nu genom beslutet i riksdagen den 18 november 1999 om ramar för de olika utgiftsområdena valt en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 5. För budgetåret 2000 förordar vi de förslag till anslagsfördelning som framgår av Moderata samlingspartiets parti- och kommittémotioner.

3. Anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan (mom. 6)

Göran Lennmarker, Bertil Persson, Liselotte Wågö och Karin Enström (alla m) anför beträffande anslaget D 2 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling:

Moderata samlingspartiet anser att fria och frivilliga organisationer bör få stöd enligt generella principer och inte styras av specialdestinerade anslag. Vi menar att en särbehandling av vissa organisationer, med utgångspunkt i deras verksamhetsinriktning, skapar ett icke önskvärt beroende av statsmakten och att anslaget därmed bör utmönstras.

**Regeringens och partiernas anslagsförslag gällande
utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell
samverkan**

1999/2000:UU1
Bilaga 1

1 000-tal kronor

Anslag	Anslags- typ	Regering- ens förslag	m	c
A 1 Utrikesförvaltningen	(ram)	1 891 058	+50 000	-50 000
A 2 Nordiskt samarbete	(ram)	1 494		
A 3 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet	(ram)	7 337		
B 1 Bidrag till vissa internationella organisationer	(ram)	441 608		
B 2 Nordiska ministerrådet	(ram)	291 717		
B 3 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)	(ram)	26 856		
B 4 Fredsfrämjande verksamhet	(ram)	147 416	-147 416 ¹	
C 1 Svenska Institutet	(ram)	55 644		
C 2 Övrig information om Sverige i utlandet	(ram)	15 172		
D 1 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	(ram)	1 659		
D 2 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	(ram)	9 000	-9 000 ²	
D 3 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	(obet)	20 948		
D 4 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	(ram)	11 177		
D 5 Utrikespolitiska Institutet	(obet)	11 511		
D 6 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse	(ram)	4 493		
E 1 Inspektionen för strategiska produkter	(ram)	17 375		
E 2 Europainformation m.m.	(ram)	21 800		
E 3 Föreningen Norden	(ram)	7 128		
				-32 000 ³
Summa för utgiftsområdet		2 983 393	-106 416	- 82 000

¹I motionen yrkas att medlen förs över till utgiftsområde 7.

Yrkandet behandlas av finansutskottet.

²Anslaget föreslås avvecklas.

³Besparing på 32 000 000 kr skall enligt motionären fördelas av regeringen på anslagen B 4 t.o.m. E 2.

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning. Företrädaren för Centerpartiet har reserverat sig mot förslaget och företrädare för Moderata samlingspartiet har avgivit två särskilda yttranden angående utgiftsområde 5.

1 000-tal kronor

Verksamhetsområde	Utskottets förslag	Reservanternas förslag i förhållande till utskottets förslag
		Res. 3 (c)
A Utrikesförvaltningen		
1 Utrikesförvaltningen (<i>ram.</i>)	1 891 058	-50 000
2 Nordiskt samarbete (<i>ram.</i>)	1 494	
3 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet (<i>ram.</i>)	7 337	
B Internationella organisationer		
1 Bidrag till vissa internationella organisationer (<i>ram.</i>)	441 608	
2 Nordiska ministerrådet (<i>ram.</i>)	291 717	
3 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) (<i>ram.</i>)	26 856	
4 Fredsfrämjande verksamhet (<i>ram.</i>)	147 416	
C Information om Sverige i utlandet		
1 Svenska institutet (<i>ram.</i>)	55 644	
2 Övrig information om Sverige i utlandet (<i>ram.</i>)	15 172	
D Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor m.m.		
1 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området (<i>ram.</i>)	1 659	
2 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling (<i>ram.</i>)	9 000	
3 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) (<i>obet.</i>)	20 948	
4 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet (<i>ram.</i>)	11 177	
5 Utrikespolitiska Institutet (<i>obet.</i>)	11 511	
6 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse (<i>ram.</i>)	4 493	

Verksamhetsområde	Utskottets förslag	Reservanternas förslag i förhållande till utskottets förslag
Anslag	förslag	Res. 3 (c)
E Övriga utrikespolitiska frågor		
1 Inspektionen för strategiska produkter (<i>ram.</i>)	17 375	
2 Europainformation m.m. (<i>ram.</i>)	21 800	
3 Föreningen Norden (<i>ram.</i>)	7 128	
4 Anslagen B4-E2 (nytt anslag) (<i>ram.</i>)		-32 000
Summa för utgiftsområdet.	2 983 393	-82 000

Sammanfattning.....	1
1 Propositionen.....	1
2 Motionerna	2
3 Utskottet	3
3.1 Propositionen	3
3.1.1 Allmänt om utgiftsområdet	3
Propositionen (s. 9–21).....	3
3.1.2 Utrikesförvaltningen.....	4
Propositionen (s. 23–28).....	4
3.1.3 Internationella organisationer	5
Propositionen (s. 29–38).....	5
3.1.4 Information om Sverige i utlandet.....	7
Propositionen (s. 39–42).....	7
3.1.5 Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor m.m.	8
Propositionen (s. 43–50).....	8
3.1.6 Övriga utrikespolitiska frågor	9
Propositionen (s. 51–56).....	9
3.2 Motionerna.....	10
3.3 Utskottets överväganden.....	12
Hemställan	17
Reservationer.....	19
1. En översyn av utrikesförvaltningen (mom.1).....	19
2. Upprättande av en utlandsmyndighet i Wellington, Nya Zeeland (mom. 3)	19
3. Anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan (mom. 6)	20
Särskilda yttranden	20
1. Upprättande av en utlandsmyndighet i Minsk, Vitryssland (mom. 2)	20
2. Anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan (mom. 6)	21
3. Anslagen under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan (mom. 6)	21
<i>Bilaga 1</i>	
Regeringens och partiernas anslagsförslag gällande utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	22
<i>Bilaga 2</i>	
Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan	23